

**UCHWAŁA NR VI/96/19
RADY MIASTA KATOWICE**

z dnia 28 marca 2019 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania Prezydenta Miasta Katowice z realizacji „Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla miasta Katowice na lata 2014-2020” w 2018 roku.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r., poz. 994 ze zm.)

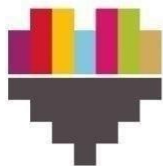
**Rada Miasta Katowice
uchwała:**

§ 1. Przyjąć sprawozdanie Prezydenta Miasta Katowice z realizacji „Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla miasta Katowice na lata 2014-2020” w 2018 roku, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Katowice

Maciej Biskupski

KATOWICE
dla odmiany

Załącznik do uchwały Nr VI/96/19

Rady Miasta Katowice

z dnia 28 marca 2019 r.

Sprawozdanie z realizacji Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla miasta Katowice na lata 2014-2020 w 2018 roku

W 2018 r. w mieście Katowice realizowany był zatwierdzony uchwałą nr XLIII/1015/13 Rady Miasta Katowice z dnia 18 grudnia 2013 r. „Program Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla Miasta Katowice na lata 2014-2020”. W jego ramach w 2018 roku prowadzono następujące działania na rzecz poprawy zdrowia oraz związanej z nim jakości życia mieszkańców Katowic:

I. PROGRAMY PROFILAKTYCZNE REALIZOWANE WE WSPÓŁPRACY Z PODMIOTAMI WYKONUJĄCYMI DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ (WYBRANYMI W OTWARTYM KONKURSIE OFERT):

- 1) Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych wśród dzieci do lat 5 z grup szczególnego narażenia w mieście Katowice
- 2) Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) w mieście Katowice
- 3) Profilaktyczna opieka nad uczniami
- 4) Program profilaktyki próchnicy dla dzieci miasta Katowice
- 5) Program profilaktyki dla osób trzeciego i czwartego wieku – etap podstawowy
- 6) Program profilaktyki dla osób trzeciego i czwartego wieku – etap rehabilitacyjny
- 7) Program profilaktyki i edukacji przedporodowej „Szkoła Rodzenia”
- 8) Program profilaktyki zachorowań na gripę "Słoneczna Jesień"

II. PROJEKTY REALIZOWANE WE WSPÓŁPRACY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI (W RAMACH „PROGRAMU WSPÓŁPRACY MIASTA KATOWICE Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI NA ROK 2018”) W ZAKRESIE ZADANIA PN.: „PROWADZENIE DZIAŁAŃ Z ZAKRESU PROFILAKTYKI I PROMOCJI ZDROWIA MAJĄCYCH NA CELU UTRZYMANIE I POPRAWĘ ZDROWIA MIESZKAŃCÓW ORAZ ZWIĄZANEJ Z NIM JAKOŚCI ŻYCIA”:

- 1) „Zdrowy i aktywny senior”
- 2) „Działania prozdrowotne w ramach Uniwersytetu Trzeciego Wieku”
- 3) „Edukacja rówieśnicza”
- 4) „Zdrowy Przedszkolak”
- 5) „MASZ 5 MINUT? Uratuj ludzkie życie!”
- 6) „Realizacja monitoringu zdrowotnego dzieci w zakresie narażenia środowiskowego na ołów wraz z elementami profilaktyki i działaniami edukacyjnymi mającymi na celu przeciwdziałanie tym zagrożeniom w mieście Katowice w 2018 roku”
- 7) „Zwiększenie szans na sukces szkolny oraz społeczny sześciolatków. Badania przesiewowe pod kątem zaburzeń uwagi, czasu reakcji, impulsywności oraz nadpobudliwości u dzieci sześciolatków uczęszczających do przedszkoli miejskich w Katowicach. Wsparcie terapeutyczne dzieci ze zdiagnozowanymi zaburzeniami oraz poszerzenie wiedzy wychowawców przedszkolnych i rodziców w zakresie elementów pracy z dzieckiem z zaburzeniami uwagi oraz nadpobudliwością”
- 8) „Kampania edukacyjna z zakresu profilaktyki chorób nowotworowych piersi i promocji zdrowia: DZIAŁAJ, BADAJ, ŻYJ!”
- 9) „Pogromcy Mitów – działalność informacyjna i edukacyjna w zakresie profilaktyki HIV/AIDS”
- 10) „Wsparcie w otępieniu”
- 11) „Słoneczna Kraina dla zdrowia – edukacja zdrowotna dla dzieci, młodzieży, seniorów”
- 12) „Seniorzy, na zdrowie!”

III. PROJEKT PN. „OD PRZEDSZKOŁA DO SENIORA” (W RAMACH DOTACJI DLA ŚLĄSKIEGO UNIWERSYTETU MEDYCZNEGO)

IV. DZIAŁANIE ZESPOŁU KONSULTANTÓW DS. PROFILAKTYKI I PROMOCJI ZDROWIA

V. DZIAŁANIA PROMOCYJNE I EDUKACYJNE Z ZAKRESU PROFILAKTYKI ZDROWOTNEJ

VI. KATOWICKIE DNI PROMOCJI ZDROWIA (W RAMACH DOTACJI DLA SPZLA „MOJA PRZYCHODNIA” W KATOWICACH)

VII. PROJEKT PN. „PROGRAM PROFILAKTYKI I WCZESNEGO WYKRYWANIA RAKA JELITA GRUBEGO” – I EDYCJA

VIII. PROJEKT PN. „PROGRAM PROFILAKTYKI I WCZESNEGO WYKRYWANIA RAKA JELITA GRUBEGO” – II EDYCJA

W celu wyłonienia realizatorów poszczególnych zadań w okresie sprawozdawczym przeprowadzono i rozstrzygnięto trzy konkursy ofert, w tym dwa dla podmiotów wykonujących działalność leczniczą oraz jeden dla organizacji pozarządowych.

W ramach konkursu ofert przeprowadzonego w oparciu o „Program współpracy Miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na rok 2018” wybrano realizatorów zadania pn.: „Prowadzenie działań z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia mających na celu utrzymanie i poprawę zdrowia oraz związanej z nim jakości życia mieszkańców Katowic”.

W ramach dwóch otwartych konkursów ofert na realizację zadań wynikających z „Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla miasta Katowice” w 2018 roku wybrano podmioty wykonujące działalność leczniczą, z którymi zostały zawarte umowy na realizację następujących programów profilaktycznych:

- Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych wśród dzieci do lat 5 z grup szczególnego narażenia w mieście Katowice.
- Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) w mieście Katowice.
- Program profilaktyki próchnicy dla dzieci miasta Katowice.
- Profilaktyczna opieka nad uczniami.
- Program profilaktyki dla osób trzeciego i czwartego wieku.
- Program profilaktyki i edukacji przedporodowej „Szkoła Rodzenia”.
- Program profilaktyki zachorowań na grypę „Słoneczna Jesień”.

Wraz z rozpoczęciem realizacji „Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla miasta Katowice” w 2018 roku zorganizowano akcję informacyjną, której celem było dostarczenie mieszkańcom Katowic informacji na temat możliwości korzystania z bezpłatnych badań profilaktycznych.

Informacje o podejmowanych działaniach były przekazywane mieszkańcom na bieżąco poprzez ogłoszenia prasowe, ogłoszenia na stronie internetowej katowice.eu oraz wiadomości wysyłane w systemie KISS. Skupiono się na promowaniu przede wszystkim programów dla seniorów, Szkoły Rodzenia oraz projektu pn. „Program profilaktyki i wczesnego wykrywania raka jelita grubego”, ponieważ pozostałe programy są realizowane w szkołach i żłobkach, a rodzice dzieci i młodzieży dowiadują się o nich za pośrednictwem dyrekcji tych placówek. Rozpowszechniano również materiały edukacyjne (ulotki i plakaty) o tematyce profilaktyki prozdrowotnej. Były one przygotowane we współpracy ze Śląskim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia, Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną oraz Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Katowicach. Działania miasta Katowice w zakresie profilaktyki

i promocji zdrowia były także promowane na przygotowanym stoisku podczas Industriady na rynku w Nikiszowcu w czerwcu 2018 r.

I. PROGRAMY PROFILAKTYCZNE REALIZOWANE WE WSPÓŁPRACY Z PODMIOTAMI WYKONUJĄCYMI DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ (WYBRANYMI W OTWARTYM KONKURSIE OFERT):

1) Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych wśród dzieci do lat 5 z grup szczególnego narażenia w mieście Katowice

W ramach „Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla Miasta Katowice na lata 2014-2020” w 2018 r. w Katowicach prowadzone były bezpłatne szczepienia p/pneumokokom dla dzieci w wieku poniżej piątego roku życia, których wcześniej nie zaszczepiono p/pneumokokom, a są szczególnie zagrożone zakażeniem tymi bakteriami w związku z przebywaniem w dużych skupiskach, jakimi są domy dziecka i Żłobek Miejski. Szczepieniami objęto także dzieci w rodzinach zastępczych zamieszkałych w Katowicach.

Należy podkreślić, że od 2017 roku szczepienie to zostało wskazane jako obowiązkowe i bezpłatne w Programie Szczepień Ochronnych, ogłoszonym przez Głównego Inspektora Sanitarnego, jednakże dotyczy to wyłącznie dzieci, które urodziły się od 1 stycznia 2017 r. Dlatego Program był kontynuowany w mieście w zakresie dzieci urodzonych w latach 2013-2016. Zakażenie pneumokokami jest szczególnie groźne dla najmłodszych mieszkańców Katowic i może wywoływać liczne powikłania zagrażające ich życiu i zdrowiu. W ramach Programu zaplanowano objęcie szczepieniem p/pneumokokom dzieci w wieku poniżej piątego roku życia szczepionką skoniugowaną 13-walentną wraz z badaniem lekarskim (liczba dawek szczepionki uzależniona jest od wieku dziecka), które uprzednio nie były szczepione przeciwko pneumokokom:

a) przebywające w domach dziecka z terenu Katowic:

- Dom Dziecka „Tęcza” przy ul. Rybnickiej 1,
- Dom Dziecka „Stanica” przy ul. Plebiscytowej 46,
- Dom Dziecka „Zakątek” przy ul. Brynowskiej 70a,
- Centrum Administracyjne „Wspieranie w rozwoju” Placówek Instytucjonalnej Pieczy

Zastępczej Zgromadzenia Sióstr św. Jadwigi, ul. Leopolda 1-3, prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr św. Jadwigi Prowincję Katowicką – w zakresie dzieci, dla których miasto Katowice jest powiatem właściwym do ponoszenia wydatków,

b) uczęszczające do następujących oddziałów Żłobka Miejskiego w Katowicach:

- Oddział przy ul. Ligonia 43,
- Oddział przy ul. Szeptyckiego 1,
- Oddział przy ul. Ordona 3A,
- Oddział przy ul. Bytomskiej 8A,
- Oddział przy ul. Tysiąclecia 45,
- Oddział przy ul. Uniwersyteckiej 15,
- Oddział przy ul. Zadole 24A,
- Oddział przy ul. Wojciecha 23A,
- Oddział przy ul. Ciesielskiej 1,
- Oddział przy ul. Grzegorzka 2
- Oddział przy ul. Marcinkowskiego 13,
- Oddział przy al. Krzywoustego 9,
- Oddział przy ul. Boya-Żeleńskiego 30.

c) umieszczone w rodzinach zastępczych zamieszkałych na terenie miasta Katowice.

Realizatorem „Programu profilaktyki zakażeń pneumokokowych wśród dzieci do lat 5 z grup szczególnego narażenia w mieście Katowice” wybranym w drodze otwartego konkursu ofert

był w 2018 roku Samodzielny Publiczny Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Katowicach „Moja Przychodnia”, z którym zawarto umowę na kwotę: **37 050,00 zł** (koszt szczepienia p/pneumokokom jednego dziecka, jedną dawką szczepionki skoniugowanej 13-walentnej wraz z badaniem lekarskim wynosił 285 zł), co pozwoliło na podanie **130 dawek szczepionki**. W okresie sprawozdawczym szczepieniami objęto łącznie 93 dzieci. I dawką zaszczepiono 72 dzieci, II dawkę otrzymało 35 dzieci, a III dawkę 23 dzieci – łącznie wykonano **130 szczepień**

2) Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) w mieście Katowice

Czynnikiem odpowiedzialnym za raka szyjki macicy jest wirus o nazwie wirus brodawczaka ludzkiego (HPV). Istnieje dużo typów wirusa HPV, ale dwa najbardziej powszechne to HPV-16 i HPV-18. W Polsce właśnie te dwa typy wirusa są przyczyną ok. 70% wszystkich przypadków zachorowań na raka szyjki macicy. Wymienione typy wirusa są także odpowiedzialne za raka prącia, pochwy, sromu, odbytu oraz części przypadków raka gardła, krtani, migdałków, oskrzela i przełyku. Wirusem HPV można się bardzo łatwo zarazić poprzez współżycie płciowe i zwykle nie wywołuje on żadnych objawów. W większości przypadków infekcja wirusem HPV przechodzi samoistnie. Jeżeli zakażenie ma charakter przewlekły, może dojść do powstania zmian przedrakowych, które nieleczone mogą doprowadzić do rozwinięcia się raka szyjki macicy.

W związku z powyższym w 2018 roku w Katowicach po raz czwarty przystąpiono do realizacji programu bezpłatnych szczepień przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV), skierowanego do dziewcząt w wieku 14 lat (urodzonych w 2004 r. - uczennic klas VII szkół podstawowych w r. szk. 2017/2018 oraz dziewcząt, które w 2017 r. rozpoczęły cykl szczepienia finansowany ze środków budżetu miasta Katowice, ale ze względu na przeciwwskazania zdrowotne lub uzasadnioną nieobecność w dniu szczepienia, nie zostały objęte wszystkimi trzema dawkami szczepionki). Program ten obejmował wiele etapów, w tym:

- a) przeprowadzenie spotkań informacyjno-edukacyjnych dotyczących problematyki HPV wśród rodziców/opiekunów prawnych i nauczycieli dziewcząt objętych programem na terenie katowickich szkół podstawowych (w osobnych grupach obejmujących rodziców dzieci z poszczególnych klas I; czas trwania spotkania – 45 minut);
- b) uzyskanie pisemnych, imiennych oświadczeń rodziców/opiekunów prawnych o wyrażeniu zgody na objęcie dziewcząt Programem;
- c) przeprowadzenie zajęć z zakresu edukacji zdrowotnej skierowanej na zapobieganie rakowi szyjki macicy wśród dziewcząt w wieku 14 lat objętych programem (w grupach liczących do 25 osób; czas trwania 45 minut);
- d) przeprowadzenie zajęć z zakresu edukacji zdrowotnej dla chłopców w grupie wiekowej odpowiadającej dziewczętom (w grupach do 25 osób; czas trwania 45 minut);
- f) organizacja i przeprowadzenie cyklu szczepień ochronnych przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV), obejmującego podanie 3 dawek szczepionki w odstępach zgodnych z zaleceniami producenta szczepionki wśród dziewcząt w wieku 14 lat; poprzedzonego badaniem lekarskim kwalifikującym do szczepienia.

Miasto Katowice finansowało szczepienia szczepionką czterowalentną SILGARD, która działa przeciwko czterem typom wirusa – HPV16, HPV18, HPV6 i HPV11. Chroni ona przed typami wirusa HPV odpowiedzialnymi za 7 spośród 10 przypadków raka szyjki macicy, a także przed brodawkami płciowymi. W 95% zapobiega rozwojowi zmian przednowotworowych na szyjce macicy.

W 2018 roku realizatorem akcji szczepień był Ośrodek Diagnostyki i Leczenia Chorób Kobięcych oraz Schorzeń Sutka „TOMMED” – Bula Tomasz Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Fredry 22 w Katowicach, z którym została zawarta umowa na kwotę **273 415,00 zł**. Jednostkowy koszt objęcia Programem jednej dziewczyny w wieku 14 lat wynosił 149 zł za jedną dawkę szczepionki

p/HPV wraz z badaniem lekarskim. W 2018 roku 645 dziewcząt zostało zaszczepionych I dawką szczepionki, 624 dziewczęta zaszczepione II dawką szczepionki oraz 566 dziewcząt zaszczepionych III dawką szczepionki. Łącznie podano **1835 dawek szczepionki**. Zgłaszalność do Programu wyniosła **ok. 64%** uprawnionych dziewcząt.

Ponadto w okresie sprawozdawczym w zorganizowanych spotkaniach informacyjno-edukacyjnych uczestniczyło: 530 rodziców/opiekunów prawnych/nauczycieli, 904 chłopców w wieku 14 lat (uczniów klas VII szkół podstawowych), 904 dziewcząt w wieku 14 lat (uczennic klas VII szkół podstawowych).

Należy również podkreślić, że na początku realizacji akcji szczepień zorganizowano spotkanie dla dyrektorów katowickich szkół podstawowych z udziałem autora Programu, dra hab. n. med. Bogdana Michalskiego i przedstawicieli Ośrodka TOMMED celem omówienia współpracy przy organizacji szczepień.

3) Profilaktyczna opieka nad uczniami

Program jest kontynuacją programu realizowanego od 2007 r. W 2018 roku obejmował on populację uczniów klas III szkół podstawowych w roku szkolnym 2017/2018 (od września 2018 r. - klas IV). Jego celem było wczesne wykrywanie i zapobieganie chorobom wieku rozwojowego, w tym schorzeń ortopedycznych i chirurgicznych oraz ogólna ocena stanu zdrowia dzieci. Warunkiem uczestnictwa dziecka w programie była pisemna zgoda rodziców. Każde dziecko zostało zbadane przez trzech specjalistów: pediatrę, chirurga dziecięcego oraz ortopedę.

W skład Programu wchodziły:

- I Etap: zorganizowanie wykładów edukacyjnych dla rodziców uczniów objętych programem oraz uzyskanie pisemnej zgody rodziców na przeprowadzenie badań dziecka,
- II Etap: przeprowadzenie kompleksowych badań przesiewowych pediatryczno-chirurgiczno-ortopedycznych w szkolnych gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej pojedynczo dla każdego dziecka, zgodnie z procedurami postępowania dla pielęgniarki, pediatry, chirurga dziecięcego oraz lekarza ortopedy.

Realizatorami programu w 2018 roku były podmioty wykonujące działalność leczniczą wybrane w drodze otwartego konkursu ofert:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Fizjo-Med II” Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach przy ul. Żelaznej 1 – umowa na kwotę **85 456,00 zł**,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Medyczne „Graniczna” Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach przy ul. Granicznej 45 – umowa na kwotę **67 249,00 zł**,
- Medyczne Centrum Specjalistyczne „POLIMED” Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach przy ul. Sandomierskiej 4/3 – umowa na kwotę **62 118,00 zł**.

Łącznie na realizację programu pn.: „Profilaktyczna opieka nad uczniami” w 2018 roku w Katowicach przeznaczono kwotę **214 823,00 zł**.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono badania 2325 uczniów, tj. **73,88%** populacji. W grupie przebadanych dzieci wykryto następujące nieprawidłowości:

Oceniana sytuacja zdrowotna	Liczba uczniów	Wartość (%)
Nadwaga	229	9,8
Otyłość	90	3,9
Zagrożenie bezruchem	0	0
Choroby skóry	185	8,0
Nieprawidłowy wynik ciśnienia tętniczego	113	4,9
Stwierdzone wady układu moczowo-płciowego	135	5,8

Stwierdzone wady układu kostno-stawowego	1211	52,1
Stwierdzone wady układu nerwowego	5	0,2
Stwierdzone wady układu sercowo-naczyniowego	10	0,4
Nieprawidłowości w badaniu brzucha	33	1,4
Skierowano do specjalisty	913	39,3
Skierowano do szpitala	0	0
Inne nieprawidłowości	100	4,3

Największy odsetek wśród badanych stanowiły wady układu kostno-stawowego stwierdzone aż u 1211 uczniów, tj. 52,1% badanych. Uczniowie, u których stwierdzono wady postawy, otrzymali skierowania na konsultację specjalistyczną w poradni wad postawy i zalecenia pływania oraz ćwiczeń korekcyjnych pod kontrolą poradni. Każdy rodzic otrzymał ankietę swojego dziecka z pełną informacją o przeprowadzonym badaniu, a w razie stwierdzenia nieprawidłowości – skierowanie do właściwego specjalisty. Łącznie 913 spośród przebadanych uczniów (39,3%) otrzymało skierowania do specjalistów. Zwraca uwagę również fakt, że łącznie u 13,7% uczniów rozpoznano nadwagę lub otyłość. Wyniki badań w 2018 roku są podobne do tych uzyskanych w latach 2014-2017.

4) Program profilaktyki próchnicy dla dzieci miasta Katowice

Kompleksowy program profilaktyki próchnicy był kontynuacją programu realizowanego od 2007 r. Celem programu było obniżenie zachorowalności na próchnicę zębów wśród dzieci szkolnych oraz poprawa stanu zdrowia jamy ustnej. Warunkiem udziału dziecka w programie była pisemna zgoda rodziców. Uczniowie objęci programem to:

- dzieci 8-letnie - uczniowie klas II katowickich szkół podstawowych w roku szkolnym 2017/2018 (klasy III w r. szk. 2018/2019),
- dzieci 11-letnie - uczniowie klas V katowickich szkół podstawowych w roku szkolnym 2017/2018 (klasy VI w r. szk. 2018/2019).

W zmodyfikowanej w stosunku do lat poprzednich formie, od 2014 roku realizowany program składał się z następujących elementów:

a) I Etap - zorganizowanie zajęć edukacyjnych skierowanych do dzieci 8-letnich (uczniowie II klas szkół podstawowych) oraz dzieci 11-letnich (uczniowie klas V szkół podstawowych) m.in. na temat choroby próchnicowej, jej powikłań i wpływu na stan zdrowia ogólnego, propagowanie prawidłowych nawyków żywieniowych oraz nauka zasad utrzymania prawidłowej higieny jamy ustnej oraz stosowania profilaktyki fluorkowej – w wymiarze 1 godziny lekcyjnej w każdej klasie,

b) II Etap - stomatologiczne badania profilaktyczne połączone z zabiegiem lakowania pierwszych zębów trzonowych stałych (szóstek) u dzieci 8-letnich oraz drugich zębów trzonowych (siódemek) u dzieci 11-letnich, obejmujące w szczególności:

1) u dzieci 8-letnich (uczniów klas II w roku szkolnym 2017/2018):

- badanie przeglądowe jamy ustnej - oznaczenie wskaźnika intensywności próchnicy PUW (Z) i PUW (P), ocena poziomu higieny jamy ustnej, ocena stanu przyzębia, ocena zgryzu – zgodnie z Kartą Badania Stomatologicznego,

- przekazanie na piśmie informacji dla rodziców o stanie uzębienia;

- lakowanie bruzd powierzchni żujących pierwszych zębów trzonowych stałych (szóstych) u dzieci, u których zabieg ten nie został wykonany w ramach refundacji NFZ przed ukończeniem 7-go roku życia oraz w przypadkach utraty częściowej lub całkowitej laku szczelinowego,

2) u dzieci 11-letnich (uczniów klas V w roku szkolnym 2017/2018):

- badanie przeglądowe jamy ustnej - oznaczenie wskaźnika intensywności próchnicy PUW (Z) i PUW (P), ocena poziomu higieny jamy ustnej, ocena stanu przyzębia, ocena zgryzu – zgodnie z Kartą Badania Stomatologicznego,
- przekazanie na piśmie informacji dla rodziców o stanie uzębienia;
- lakowanie bruzd powierzchni żujących zębów drugich trzonowych (siódmych).

Realizatorami programu wybranymi w drodze otwartego konkursu ofert w 2018 roku były następujące podmioty:

- EPIONE Sp. z o.o. (Katowice, ul. Szopienicka 59) – umowa na kwotę **17 429,10 zł**,
- Samodzielny Publiczny Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego „Moja Przychodnia” w Katowicach z siedzibą przy ul. PCK 1 – umowa na kwotę **6 436,25 zł**,
- Ośrodek Diagnostyki i Leczenia Chorób Kobięcych oraz Schorzeń Sutka „TOMMED”, z siedzibą przy ul. Żelaznej 1 – umowa na kwotę **31 093,00 zł**,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „POLIDENS” w Katowicach z siedzibą przy ul. Teatralnej 10 – umowa na kwotę **27 748,00 zł**.
- Centrum Stomatologii „Neomed” w Katowicach z siedzibą przy ul. Morcinka 9-11 – umowa na kwotę **35 886,00 zł**,
- Falck Medycyna Sp. z o. o., Centrum Medyczne Falck w Katowicach z siedzibą przy ul. Młyńskiej 23 – umowa na kwotę **7 645,00 zł**.

Łącznie w 2017 roku na realizację „Programu profilaktyki próchnicy dla dzieci miasta Katowice” przeznaczono środki finansowe w wysokości **126 237,35 zł**.

W 2018 r. stan realizacji programu profilaktyki próchnicy przedstawia się następująco:

Program profilaktyki próchnicy dla dzieci 8-letnich

Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach edukacyjnych (I etap programu)	Liczba dzieci, u których przeprowadzono profilaktyczne badanie stomatologiczne	Liczba dzieci objętych lakowaniem zębów „6”	Liczba zalakowanych zębów „6”
725	658	612	2091

Program profilaktyki próchnicy dla dzieci 11-letnich

Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach edukacyjnych (I etap programu)	Liczba dzieci, u których przeprowadzono profilaktyczne badanie stomatologiczne	Liczba dzieci objętych lakowaniem zębów „7”	Liczba zalakowanych zębów „7”
1485	1361	1023	3004

Z Programu skorzystało ok. **73%** uczniów klas II i V katowickich szkół podstawowych (których rodzice lub opiekunowie prawni wyrazili zgodę na udział w Programie).

5) Program profilaktyki dla osób trzeciego i czwartego wieku – etap podstawowy

Program profilaktyki dla osób trzeciego i czwartego wieku skierowany był do mieszkańców Katowic, którzy w 2018 roku kalendarzowym kończyli 60-62 lata, 75-77 lat lub byli w wieku pow. 85 lat. Mogli oni skorzystać z szeregu bezpłatnych badań, w tym m.in. pomiar poziomu glukozy we krwi, poziomu hemoglobiny glikowanej HbA1 czy poziomu TSH, badanie sprawności pamięci, sprawności fizycznej czy też wzroku i słuchu.

Wyniki badań były interpretowane przez lekarzy, którzy wystawiali ewentualne skierowania do dalszej diagnostyki w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego do poradni specjalistycznych (geriatrycznych, endokrynologicznych, neurologicznych, chirurgicznych, onkologicznych, schorzeń sutka, okulistycznych, foniatrycznych, diabetologicznych) lub leczenia w szpitalnych oddziałach specjalistycznych.

Mieszkańcy, u których stwierdzono niesprawność ruchową, otrzymali możliwość wzięcia udziału w zajęciach rehabilitacyjnych finansowanych przez miasto Katowice w ramach II etapu Programu.

W 2018 roku realizatorami badań były następujące podmioty wybrane w otwartym konkursie ofert:

- Samodzielny Publiczny Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Katowicach „Moja Przychodnia” z siedzibą w Katowicach przy ul. PCK 1 - umowa na kwotę **1 680,00 zł**,
- NT Medical Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach przy ul. Boya-Żeleńskiego 77 – umowa na kwotę **2 600,00 zł**,
- Centrum Medyczne Tommed Sp. z o.o. PROF-MED. sp. k. z siedzibą w Katowicach przy ul. Żelaznej 1 - umowa na kwotę **7 200,00 zł**,
- Falck Medycyna Sp. z o. o. z siedzibą w Warszawie przy ul. Olbrachta 94, Centrum Medyczne w Katowicach przy ul. Młyńskiej 23 - umowa na kwotę **360,00 zł**,
- Ośrodek Diagnostyki i Leczenia Chorób Kobietych oraz Schorzeń Sutka „TOMMED” w Katowicach przy ul. Fredry 22 - umowa na kwotę **6 000,00 zł**,
- Przychodnia AGMED Sp. z o.o. w Katowicach przy ul. Morcinka 15-17 - umowa na kwotę **3 825,00 zł**,
- Przychodnia NZOZ "Na Witosa" Sp. z o.o. w Katowicach przy ul. Witosa 21 - umowa na kwotę **7 200,00 zł**,
- Szpital Murcki Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach przy ul. Sokołowskiego 2 – umowa na kwotę **829,29 zł**.

Łącznie na realizację etapu podstawowego Programu w 2018 roku przeznaczono środki finansowe w wysokości **29 694,29 zł**. W ramach zawartych umów objęto badaniami profilaktycznymi w ramach etapu podstawowego **268 osób**.

6) Program profilaktyki dla osób trzeciego i czwartego wieku – etap rehabilitacyjny

Z etapu rehabilitacyjnego Programu mogą skorzystać mieszkańcy Katowic, którzy wzięli udział w etapie podstawowym, w którym stwierdzono u nich niesprawność ruchową. Zakłada się przeprowadzenie 16-godzinnych cykli zajęć rehabilitacyjnych w grupach nie większych niż 10 osób. Z zajęć skorzystało **38 osób**.

Realizatorami etapu rehabilitacyjnego są następujące podmioty wybrane w otwartym konkursie ofert:

- „Fizjo-Med II” Sp. z o. o. z siedzibą w Katowicach przy ul. Żelaznej 1 - umowa na kwotę **4 800,00 zł**,
- NT Medical Sp. z o. o. z siedzibą w Katowicach przy ul. Boya-Żeleńskiego 77 - umowa na kwotę **3 600,00 zł**.

Łącznie przeznaczono na ten cel kwotę **8 400,00 zł**.

7) Program profilaktyki i edukacji przedporodowej „Szkoła Rodzenia”

Po przerwie w latach 2016-2017, spowodowanej brakiem zainteresowania realizacją Programu przez podmioty wykonujące działalność leczniczą, w 2018 roku ponownie zrealizowano zajęcia w ramach „Szkoły Rodzenia” (wcześniej Program był realizowany w latach 2011-2015). „Szkoła Rodzenia” była skierowana w szczególności do kobiet będących pierwszy raz w ciąży. Każda uczestniczka Programu (wraz z partnerem - ojcem dziecka) objęta została cyklem 10 spotkań, w tym 5 spotkań teoretycznych i 5 spotkań praktycznych. Zajęcia prowadzone były przez specjalistów z poszczególnych dziedzin: specjalistę ginekologa – położnika, położną, psychologa i prawnika.

Realizatorem wybranym w otwartym konkursie ofert była „**EPIONE” Sp. z o.o. z siedzibą**

przy ul. Szopienickiej 59 w Katowicach, z którą zawarto umowę na kwotę **5 222,40 zł**, co pozwoliło na objęcie programem **22 kobiet** (w większości wraz z partnerami).

8) Program profilaktyki zachorowań na grypę "Słoneczna Jesień"

Grypa jest ostrą, bardzo zakaźną chorobą układu oddechowego, przebiega z gorączką, kaszlem i ogólnym osłabieniem. Zараżenie grypą następuje drogą kropelkową, choroba ta przenosi się z osoby na osobę. W pewnych sytuacjach może stanowić zagrożenie dla zdrowia, a nawet życia. Dane WHO wskazują, że grypa jest istotnym problemem zdrowotnym, choruje na nią na świecie ok. 5-25% populacji, umiera 500 000 do 1 000 000 osób rocznie. Większość zgonów dotyczy pacjentów w wieku powyżej 65 roku życia. Główną przyczyną zgonu z powodu zarażenia wirusem grypy nie jest sama choroba, ale występujące po niej powikłania. Do najczęstszych powikłań grypy należą: zapalenie płuc, zapalenie oskrzeli, zapalenie mięśni (w tym mięśnia sercowego), zapalenie spojówek, zapalenie ucha środkowego, ostra niewydolność nerek, zaostrzenie przebiegu astmy i POChP, nasilenie zmian otępiennych u osób starszych.

W obliczu ciągłego zagrożenia tą chorobą oraz licznymi groźnymi dla życia i zdrowia jej powikłaniami, celem jest szczepienie osób starszych, z osłabioną odpornością i schorzeniami przewlekłymi. Dlatego też miasto Katowice w trosce o zdrowie swoich mieszkańców od wielu lat finansuje szczepienia ochronne p/grypie dla osób w wieku powyżej 65 roku życia.

Realizatorami akcji szczepień p/grypie w 2018 roku było 20 podmiotów wykonujących działalność leczniczą, wybranych w drodze II otwartego konkursu ofert, które realizowały Program w punktach szczepień na terenie różnych dzielnic Katowic. Rozpoczęcie akcji szczepień nastąpiło we wrześniu. Szczepieniami objęto łącznie **5666 mieszkańców**, z tego 340 w domach pomocy społecznej i zakładach opiekuńczo-leczniczych na terenie Katowic. Łącznie na ten cel wydatkowano kwotę **239 326,50 zł**.

II. PROJEKTY REALIZOWANE WE WSPÓŁPRACY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI (W RAMACH „PROGRAMU WSPÓŁPRACY MIASTA KATOWICE Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI NA ROK 2018”) W ZAKRESIE ZADANIA PN.: „PROWADZENIE DZIAŁAŃ Z ZAKRESU PROFILAKTYKI I PROMOCJI ZDROWIA MAJĄCYCH NA CELU UTRZYMANIE I POPRAWĘ ZDROWIA MIESZKAŃCÓW ORAZ ZWIĄZANEJ Z NIM JAKOŚCI ŻYCIA”:

1) „Zdrowy i aktywny senior”

Zadanie było realizowane przez Fundację Bażantowo z siedzibą w Katowicach, a jego adresatami byli mieszkańcy Katowic w wieku 60 lat i starsi, ze szczególnym uwzględnieniem osób w wieku poprodukcyjnym, osób niepełnosprawnych i samotnych. W projekcie udział wzięło **143 mieszkańców**, którzy w sposób regularny uczestniczyli w zajęciach rekreacyjnych i ćwiczeniach ogólnorozwojowych (fitness, basen). Dzięki temu mieli oni możliwość prowadzenia zdrowego stylu życia poprzez aktywność ruchową, co pozwoli ograniczyć wśród nich zachorowalność na choroby cywilizacyjne.

Fundacja otrzymała dotację na realizację zadania w wysokości **52 000,00 zł**.

2) „Działania prozdrowotne w ramach Uniwersytetu Trzeciego Wieku”

Zadanie było realizowane przez Fundację Komunikacji Międzykulturowej The Link z siedzibą w Katowicach przy ul. Różyckiego 14C. W ramach projektu zorganizowano cykl spotkań z dietetykiem, na których można było poznać zasady zdrowego odżywiania i dowiedzieć się, co należy jeść, aby długo żyć w zdrowiu i dobrym samopoczuciu, a także jak wzmocnić swój układ

odpornościowy i zachować dobrą kondycję zdrowotną. Zrealizowano 36 godzin zajęć (12 spotkań). Przeprowadzono również cykl zajęć ruchowych dot. profilaktyki zdrowego kręgosłupa, które składały się z trzech elementów – statycznych ćwiczeń fizycznych, nauki świadomego oddychania oraz aktywnego relaksu. Ćwiczenia miały na celu wzmocnienie mięśni i zwiększenie elastyczności ciała uczestników. Zorganizowano 72 godziny zajęć dla dwóch grup. Łącznie w bezpłatnych zajęciach z dietetykiem oraz zajęciach ruchowych regularnie brało udział ok. **30 mieszkańców**.

Na ww. projekt przekazano z budżetu miasta Katowice dotację w wysokości **16 000,00 zł**.

3) „Edukacja rówieśnicza”

W ramach zadania studenci medycyny Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach zaangażowani w działalność Oddziału Śląskiego Międzynarodowego Stowarzyszenia Studentów Medycyny IFMSA-Poland prowadzili w ramach wolontariatu zajęcia dla uczniów szkół średnich dot. promocji zachowań prozdrowotnych, profilaktyki chorób nowotworowych oraz zakażeń HIV/AIDS. W zajęciach wykorzystywane były nowoczesne metody edukacyjne, w tym modele do nauki samobadania piersi oraz jąder. W projekcie udział wzięło łącznie ok. **1650 uczniów** katowickich szkół średnich. Zrealizowano 66 godzin zajęć. Na realizację zadania przekazano dotację w wysokości **4 500,00 zł**.

4) „Zdrowy Przedszkolak”

Projekt realizowany był przez Polskie Towarzystwo Oświaty Zdrowotnej - Oddział Terenowy w Katowicach na terenie katowickich przedszkoli w grupach dzieci 5- i 6-letnich, a wśród jego zasadniczych celów można wymienić m.in. promocję zdrowego trybu życia, kształtowanie nawyków higienicznych, poznanie podstawowych zasad higieny czy też nabywanie wiedzy dotyczącej zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej.

W ramach realizacji ww. projektu przeprowadzono warsztaty na temat techniki mycia rąk oraz higieny jamy ustnej dla **750 dzieci**, a także warsztaty dla **434 rodziców** dzieci na temat zasad prawidłowego odżywiania. Rozpowszechniono ponadto materiały promujące (ulotki, plakaty). Na zakończenie projektu zorganizowano „Festiwal Zdrowego Przedszkolaka”, w którym wzięło udział 7 zgłoszonych przedszkoli - łącznie ok. 200 dzieci. Przygotowały one i zaprezentowały przed publicznością krótkie występy artystyczne promujące zdrowy styl życia. Na realizację ww. zadania przyznano w 2018 roku dotację w wysokości **6 000,00 zł**.

5) „MASZ 5 MINUT? Uratuj ludzkie życie!”

Zadanie było realizowane przez Śląski Oddział Fundacji Polskich Kawalerów Maltańskich w Warszawie, Pomoc Maltańska Oddział w Katowicach. W ramach tego zadania przeprowadzono 30 dwugodzinnych szkoleń z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej dla dzieci z przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich w Katowicach (łącznie **579 uczniów** oraz **26 nauczycieli**) oraz pokazy przy użyciu sprzętu ratowniczego i ambulansu w czasie imprez masowych organizowanych na terenie naszego miasta, w których łącznie brało udział **ok. 1400 osób**. Fundacja otrzymała dotację w wysokości **6 500,00 zł**.

6) „Realizacja monitoringu zdrowotnego dzieci w zakresie narażenia środowiskowego na ołów wraz z elementami profilaktyki i działaniami edukacyjnymi mającymi na celu przeciwdziałanie tym zagrożeniom w mieście Katowice w 2018 roku”

Zadanie było realizowane przez Fundację na Rzecz Dzieci "Miasteczko Śląskie". Jego celem było przeprowadzenie kontrolnego skiringu (badaniami objęto **184 dzieci**) w zakresie narażenia

środowiskowego na ołów w dzielnicy Szopienice i terenów przyległych poprzez oznaczenie poziomu ołowiu we krwi dzieci i młodzieży w 4 placówkach oświatowych (przedszkola, szkoły podstawowe) z terenu podwyższonego ryzyka na metale ciężkie.

W ramach programu dzieci objęte były badaniem krwi na zawartość ołowiu oraz miały wykonywaną morfologię krwi - jako wskaźnik ogólnozdrowotny. Program stanowił kontynuację badań prowadzonych od 2006 r. w dzielnicy Katowice – Szopienice. Warunkiem objęcia dzieci badaniami była pisemna zgoda rodziców. Wyniki badań przekazano dyrekcji placówek oświatowych oraz rodzicom dzieci. Zorganizowano pogadanki na temat zasad higieny ukierunkowanej na minimalizowanie wpływu niekorzystnych warunków środowiskowych na zdrowie dzieci. Wszyscy rodzice badanych dzieci otrzymali materiały edukacyjne, zaś dzieci, u których stwierdzono podwyższone stężenie ołowiu we krwi lub obniżoną wartość hemoglobiny, otrzymali odpowiednie suplementy witaminowo-mineralne. Po zakończeniu realizacji badań Fundacja sporządziła szczegółowe raporty dotyczące uzyskanych wyników.

Ze środków budżetu miasta Katowice w 2018 roku przekazano Fundacji dotację w wysokości **9 000,00 zł**.

7) „Zwiększenie szans na sukces szkolny oraz społeczny sześciolatków. Badania przesiewowe pod kątem zaburzeń uwagi, czasu reakcji, impulsywności oraz nadpobudliwości u dzieci sześciolatków uczęszczających do przedszkoli miejskich w Katowicach. Wsparcie terapeutyczne dzieci ze zdiagnozowanymi zaburzeniami oraz poszerzenie wiedzy wychowawców przedszkolnych i rodziców w zakresie elementów pracy z dzieckiem z zaburzeniami uwagi oraz nadpobudliwością”

Zadanie było realizowane przez Fundację In Corpore z siedzibą w Katowicach. Adresatami projektu były dzieci uczęszczające do przedszkola miejskiego w Katowicach oraz ich rodzice. W ramach projektu **65 dzieci** skorzystało z testów pod kątem zaburzeń w obszarach uwagi, czasu reakcji, impulsywności oraz nadpobudliwości. 10 dzieci, u których zdiagnozowano ryzyko występowania zaburzeń uwagi oraz nadpobudliwości, mogły skorzystać z 10 godzin zajęć terapeutycznych. Zorganizowano również edukację **200 rodziców** dzieci przedszkolnych pod kątem wczesnego wykrywania zaburzeń oraz ścieżki postępowania w przypadku podejrzenia takich zaburzeń za pośrednictwem broszury informacyjnej dla rodziców.

Fundacja otrzymała dotację w wysokości **22 000,00 zł**.

8) „Kampania edukacyjna z zakresu profilaktyki chorób nowotworowych piersi i promocji zdrowia: DZIAŁAJ, BADAJ, ŻYJ!”

Kampania została zrealizowana przez Fundację Zdażyć Przed Rakiem. Przewidziano organizację zajęć edukacyjnych dla uczniów katowickich szkół średnich dot. profilaktyki nowotworowej, w szczególności dot. raka piersi. Zorganizowano 28 zajęć edukacyjnych dla ok. **900 uczniów** wraz z kadrą pedagogiczną. W zajęciach wykorzystany zostanie model piersi jako narzędzie do nauki samobadania dla młodych mieszkanki Katowic.

Przeznaczono na ten cel dotację w wysokości **5 500,00 zł**.

9) „Pogromcy Mitów – działalność informacyjna i edukacyjna w zakresie profilaktyki HIV/AIDS”

W ramach tego zadania Parafia Ewangelicko-Augsburska w Katowicach zorganizowała zajęcia dotyczące profilaktyki HIV/AIDS dla **53 uczniów** z dwóch katowickich szkół oraz przygotowała specjalny scenariusz zajęć o tej tematyce, co pozwoli na wykorzystanie go w szkołach przez nauczycieli. Przekazano na wsparcie tego zadania kwotę w wysokości **3 000,00 zł**.

10) „Wsparcie w otępieniu”

Zadanie było realizowane przez Fundację „Pamięć i Pomoc” im. dr. E. Gryglewicza z siedzibą w Katowicach. W ramach projektu zorganizowano indywidualną pomoc psychogeriatryczną dla osób zagrożonych lub z już obecnym otępieniem, z której skorzystało **15 osób**, a także pomoc dla **15 opiekunów** i członków rodzin osób chorych na demencję. **33 osoby** z otępieniem mogły również skorzystać z terapii logopedycznej oraz rehabilitacji neuropsychologicznej.

Fundacja otrzymała dotację w wysokości **12 000,00 zł**.

11) „Słoneczna Kraina dla zdrowia – edukacja zdrowotna dla dzieci, młodzieży, seniorów”

Był to drugi projekt realizowany przez Parafię Ewangelicko-Augsburską w Katowicach. Zorganizowano szereg zajęć dla dzieci, młodzieży i osób starszych z zakresu profilaktyki zdrowotnej, w tym np. spotkania z dietetykiem dot. zdrowego odżywiania oraz z pielęgniarką dot. używek, warsztaty choreoterapeutyczne oraz zajęcia ruchowe. Z projektu skorzystało łącznie **89 mieszkańców Katowic**, w tym 72 seniorów i 17 dzieci/osób młodych i uczących się.

W okresie sprawozdawczym przekazano na ten cel dotację w wysokości **4 500,00 zł**.

12) „Seniorzy, na zdrowie!”

Fundacja Wielogłosu z siedzibą w Mysłowicach otrzymała w wyniku konkursu środki na realizację kampanii społecznej mającej na uwrażliwienie społeczne na trudności w funkcjonowaniu osób starszych. Specjalne plakaty i ulotki zostały rozpowszechnione na ulicach, w przychodniach, w autobusach KZK GOP, a także w Internecie. Zainaugurowano również klub seniora w kawiarni kina Kosmos oraz zrealizowano 2-godzinne warsztaty psychologiczno-edukacyjne dot. profilaktyki zdrowia psychicznego ze specjalistami Centrum Psychiatrii w Katowicach, w których udział wzięło **10 osób**.

Przekazano na ten cel dotację w wysokości **5 000,00 zł**.

III. PROJEKT PN. „OD PRZEDSZKOLA DO SENIORA” (W RAMACH DOTACJI DLA ŚLĄSKIEGO UNIWERSYTETU MEDYCZNEGO)

Dzięki podjęciu współpracy miasta Katowice i Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w 2018 roku po raz trzeci zorganizowano projekt pt. „Od przedszkola do seniora”, w ramach którego mieszkańcy Katowic mogli bezpłatnie korzystać z bogatej oferty zajęć prowadzonych przez wykwalifikowaną kadrę wykładowców Wydziału Nauk o Zdrowiu Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach przy udziale studentów studiów stacjonarnych fizjoterapii, pielęgniarstwa i położnictwa.

Oferta projektu była skierowana do różnych grup wiekowych, w tym m. in. do młodych mam wraz z dziećmi, par oczekujących potomstwa, seniorów czy młodzieży. Mieszkańcy Katowic mogli skorzystać m.in. ze szkoły rodzenia, zajęć fitness, kursu samoobrony dla kobiet, gier i zabaw ruchowych dla dzieci, zajęć z Nordic walking czy też zajęć tanecznych dla osób niepełnosprawnych. W projekcie łącznie udział wzięło ok. **750 mieszkańców**.

Uczelnia otrzymała na ten cel dotację w wysokości **106 307,76 zł**.

IV. DZIAŁANIE ZESPOŁU KONSULTANTÓW DS. PROFILAKTYKI I PROMOCJI ZDROWIA

Realizacja „Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla miasta Katowice na lata 2014-2020” była na bieżąco konsultowana z jego autorami, tj. specjalistami z poszczególnych dziedzin

medycyny. W skład Zespołu w 2018 roku wchodził:

- dr n. med. Jarosław Derejczyk – konsultant wojewódzki w dziedzinie geriatry dla województwa śląskiego,
- prof. dr hab. n. med. Janusz Bohosiewicz – konsultant krajowy w dziedzinie chirurgii dziecięcej dla województwa śląskiego,
- prof. dr hab. n. med. Jan Duława – konsultant wojewódzki w dziedzinie chorób wewnętrznych dla województwa śląskiego,
- dr hab. n. med. Lidia Postek – Stefańska – konsultant wojewódzki w dziedzinie stomatologii dziecięcej dla województwa śląskiego,
- prof. dr hab. n. med. Halina Woś – emerytowana, wieloletnia Kierownik Kliniki Pediatrii Górnośląskiego Centrum Zdrowia Dziecka i Matki im. Jana Pawła II,
- dr hab. n. med. Bogdan Michalski – specjalista z zakresu ginekologii onkologicznej, położnictwa i ginekologii,
- mgr Jolanta Kolanko – Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach,
- prof. dr hab. n. med. Krystyn Sosada – p.o. Ordynatora Oddziału Chirurgii Małoinwazyjnej, Metabolicznej, Plastycznej i Rekonstrukcyjnej Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego Nr 5 im. św. Barbary w Sosnowcu.

W 2018 roku zawarto umowy na udział konsultantów w pracach Zespołu na łączną kwotę **10 000,00 zł**. Środki te zostały przeznaczone na wynagrodzenia za przeprowadzenie szkoleń dla wybranych w otwartym konkursie ofert realizatorów poszczególnych programów oraz bieżące konsultacje przy realizacji poszczególnych programów. Zorganizowano również z udziałem Pana dr. hab. n. med. Bogdana Michalskiego spotkanie edukacyjno-organizacyjne dla dyrektorów szkół podstawowych przed rozpoczęciem akcji szczepień p/HPV.

V. DZIAŁANIA PROMOCYJNE I EDUKACYJNE Z ZAKRESU PROFILAKTYKI ZDROWOTNEJ

1. Przygotowanie i dystrybucja materiałów informacyjnych i promujących zdrowie, ulotek oraz plakatów

W toku realizacji „Programu Profilaktyki Promocji Zdrowia w Katowicach” w 2018 r. przygotowano różnego rodzaju materiały informacyjne i edukacyjne z zakresu profilaktyki zdrowia. W tym celu nawiązano współpracę ze Śląskim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia oraz Państwową Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Katowicach.

Zamówiono następujące materiały:

- 1) plakaty formatu A1 promujące akcję szczepień przeciwko grypie dla mieszkańców Katowic w wieku 65 lat i starszych,
- 2) ulotki formatu A4 łamane na trzy części:
 - promujące programy finansowane przez NFZ: "Badania prenatalne", "Populacyjny Program Profilaktyki i wczesnego wykrywania raka piersi", "Program profilaktyki chorób odtytoniowych", "Populacyjny Program Profilaktyki i wczesnego wykrywania raka szyjki macicy",
 - przygotowane we współpracy z Państwową Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Katowicach: "Borelioza", "Profilaktyka wszawicy", "Podstępne WZW", „Żywienie na wagę zdrowia”,
- 3) broszury formatu 21x21 przygotowane we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Katowicach pt. "Informator o miejscach pomocy dla osób z problemami w zakresie zdrowia psychicznego",
- 4) kalendarze na 2019 rok formatu A1 oraz trójdzielne we współpracy z Państwową Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną, dot. zdrowego odżywiania, które zostały przekazane dla placówek oświatowych (szkół, przedszkoli, szkół średnich) na terenie Katowic.

5) gadzety promujące „Program Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla miasta Katowice na lata 2014-2020”, w tym notesy, długopisy, torby materiałowe, parasole, kubki i odblaski, które zostaną rozdysponowane wśród mieszkańców w 2019 roku w ramach różnych akcji społecznych, wydarzeń na terenie miasta oraz w formie nagród w organizowanych przez Wydział Polityki Społecznej konkursach.

Ulotki i plakaty oraz część kalendarzy zostały rozdysponowane wśród mieszkańców Katowic za pośrednictwem podmiotów wykonujących działalność leczniczą realizujących Program, szpitali, Żłobka Miejskiego, miejskich jednostek organizacyjnych (w tym m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Miejskie Domy Kultury), Urzędu Miasta Katowice oraz za pośrednictwem katowickich organizacji pozarządowych.

Ww. materiały zostały zamówione u następujących wykonawców:

- Advert Studio Marcin Wilk, Ruda Śląska, ul. Westerplatte 32B/10 – zamówienie dot. pkt. 1-3 na kwotę **6 137,70 zł**,
- Unidruk sp. z o.o. sp. k., Kraków, ul. Bronowicka 117 – zam. dot. pkt 4 na kwotę **8 241,00 zł**,
- Klucze Poligrafii sp. z o.o. z siedzibą w Kluczach przy ul. Zawierciańskiej 4/11 – zam. dot. pkt. 5 na kwotę **22 495,80 zł**.

Łącznie wydatkowano na ten cel kwotę **36 874,50 zł**.

2. Program zajęć warsztatowych pn. „Zdrowie psychiczne w pigułce”

Zajęcia pn. „Zdrowie psychiczne w pigułce” były organizowane w 30 klasach VIII z 14 katowickich szkół podstawowych w roku szkolnym 2018/2019. Przeprowadzono zajęcia dla 30 klas, w których łącznie udział wzięło **524 uczniów**. Program zajęć został opracowany i prowadzony przez Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny „Metis” z siedzibą w Katowicach. Dzięki niemu młodzież przyswoiła wiedzę na temat czynników sprzyjających zdrowiu psychicznemu oraz konstruktywnych sposobów radzenia sobie z trudnymi emocjami.

Na realizację ww. zadania wydatkowano kwotę **9 000,00 zł**.

VI. AKCJA PROZDROWOTNA SKIEROWANA DO MIESZKAŃCÓW (W RAMACH DOTACJI PODMIOTOWEJ DLA SAMODZIELNEGO PUBLICZNEGO ZAKŁADU OPIEKI ZDROWOTNEJ UTWORZONEGO PRZEZ JEDNOSTKĘ SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO) PN. „KATOWICKIE DNI PROMOCJI ZDROWIA”

W dniach od 3 do 14 grudnia 2018 r. na terenie trzech przychodni Samodzielnego Publicznego Zakładu Lecznictwa Ambulatoryjnego „Moja Przychodnia” w Katowicach zorganizowano akcję prozdrowotną pn.: „Katowickie Dni Promocji Zdrowia”.

W ramach akcji prowadzone były bezpłatne badania przesiewowe dla mieszkańców Katowic wraz z edukacją zdrowotną oraz poradami wielu lekarzy specjalistów.

Akcja prozdrowotna odbywała się w Przychodni nr 1 – Katowice, ul. Mickiewicza 9, Przychodni nr 3 – Katowice, ul. PCK 1, Przychodni nr 13 – Katowice, ul. Ordona 3.

Mieszkańcy Katowic skorzystali m.in. z takich świadczeń profilaktycznych jak pomiary RR, pomiar poziomu cholesterolu i glukozy we krwi, spirometria, badanie EKG, perymetria, densytometria czy też porady okulisty.

Informacje o prowadzonej akcji zostały przekazane na stronie internetowej Urzędu Miasta Katowice, na plakatach rozmieszczonych w BOM oraz za pośrednictwem przychodni lekarskich oraz organizacji pozarządowych współpracujących z miastem Katowice. Z bezpłatnych świadczeń skorzystało ok. **100 osób**.

Wydatkowano na ten cel dotację w wysokości **34 320,00 zł**.

VII. PROJEKT PN. „PROGRAM PROFILAKTYKI I WCZESNEGO WYKRYWANIA RAKA JELITA GRUBEGO” – I EDYCJA

Dzięki otrzymanemu dofinansowaniu ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego miasto Katowice realizowało projekt pn. "Program profilaktyki i wczesnego wykrywania raka jelita grubego". Projekt był realizowany od 1 lipca 2017 roku do 30 czerwca 2018 roku. Partnerem projektu był Ośrodek Diagnostyki i Leczenia Chorób Kobięcych oraz Schorzeń Sutka TOMMED – Bula Tomasz Sp. z o.o. w Katowicach. W ramach projektu mieszkańcy Katowic mogli skorzystać z 300 bezpłatnych badań kolonoskopowych oraz 42 grupowych spotkań informacyjno-edukacyjnych, które zostaną zorganizowane w salach Miejskich Domów Kultury, Urzędu Miasta Katowice oraz w ramach Śląskiego Dnia Zdrowia w Międzynarodowym Centrum Kongresowym w Katowicach. Badania były realizowane w Ośrodku TOMMED w Katowicach przy ul. Fredry 22. Projekt był skierowany do następujących grup wiekowych: w wieku 50–65 lat (niezależnie od wywiadu rodzinnego), w wieku 40–49 lat (mających krewnego pierwszego stopnia, u którego rozpoznano raka jelita grubego) oraz w wieku 25–49 lat (dot. osób z rodzin, w których wystąpił dziedziczny rak jelita grubego niezwiązany z polipowatością).

Całkowita wartość projektu to kwota 288 792,64 zł. Wartość dofinansowania z Europejskiego Funduszu Społecznego i budżetu państwa wyniosła łącznie 254 137,52 zł (w tym wsparcie finansowe EFS 85% wartości projektu, a z budżetu państwa 3% wartości projektu). Wkład własny Lidera projektu, tj. miasta Katowice oraz partnera wyniósł łącznie 12% wartości projektu.

W okresie sprawozdawczym partner projektu, Ośrodek TOMMED, zrealizował **150 badań** kolonoskopowych, a także przeprowadził **22 spotkania edukacyjne**, w których wzięło udział **238 osób**. Z partnerem została zawarta umowa dotacji, na podstawie której przekazano z budżetu miasta Katowice środki w wysokości 95 522,93 zł.

W ramach projektu środki finansowe były wydatkowane przez inne wydziały Urzędu Miasta Katowice: Organizacji i Zarządzania (kwota 11 498,82 zł przeznaczona na wynagrodzenia członków zespołu roboczego projektu) oraz Promocji (kwota 4 920,00 zł na kampanię promującą projekt na portalu Facebook oraz w radiu). Łącznie w ramach projektu wydatkowano w pierwszym półroczu 2018 roku kwotę **111 941,75 zł**.

VIII. PROJEKT PN. „PROGRAM PROFILAKTYKI I WCZESNEGO WYKRYWANIA RAKA JELITA GRUBEGO” – II EDYCJA

W związku z dużym zainteresowaniem mieszkańców I edycją projektu miasto Katowice w partnerstwie z Ośrodkiem Diagnostyki i Leczenia Chorób Kobięcych oraz Schorzeń Sutka TOMMED – Bula Tomasz Sp. z o.o. – liderem projektu złożyło wnioski o dofinansowanie II edycji, który rozpoczął się 3 września 2018 roku i potrwa do 30 sierpnia 2019 roku.

Całkowita wartość projektu to kwota 269 222,04zł. Wartość dofinansowania z EFS i budżetu państwa wynosi łącznie 236 915,39 zł (w tym wsparcie finansowe EFS 85% i z budżetu państwa 3%). Wkład własny Lidera projektu oraz partnera wynosi łącznie 12% całkowitej wartości projektu.

Z bezpłatnych badań kolonoskopowych w ramach projektu może skorzystać 350 mieszkańców Katowic, a także osób pracujących lub uczących się na terenie miasta Katowice w wieku aktywności zawodowej, którzy spełniają kryteria udziału w programie badań przesiewowych w kierunku wykrywania raka jelita grubego w systemie oportunistycznym.

W 2018 roku lider projektu, Ośrodek TOMMED, zrealizował **165 badań** kolonoskopowych, a także przeprowadził 12 spotkań edukacyjnych, w których wzięło udział **228 osób**. Miasto Katowice w ramach swojej części wkładu własnego do projektu przekazało w ramach dotacji na organizację spotkań edukacyjnych środki finansowe w wysokości **3 568,50 zł**.

PODSUMOWANIE

Podsumowując, w 2018 roku na realizację wszystkich zadań wynikających z „Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla miasta Katowice na lata 2014-2020” (z wyłączeniem projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej) przeznaczono środki finansowe w wysokości **1 276 670,80 zł** (z tego 1 170 363,04 zł w ramach zadań własnych powiatu oraz 106 307,76 zł w ramach zadań własnych gminy). W planie budżetowym zaplanowano środki w wysokości 1 431 000,00 zł (z tego 1 311 000,00 zł w ramach zadań własnych powiatu oraz 120 000,00 zł w ramach zadań własnych gminy), co oznacza, że wykonanie kształtowało się na poziomie 89,21%. Oznacza to, że było ono niższe niż w latach ubiegłych: 2014 (94,11%), 2015 (96,97%), 2016 (97,71%) i 2017 (93,57%). Należy jednak zwrócić uwagę, że w przypadku realizacji programów polityki zdrowotnej problem stanowią czynniki niezależne w pełni od miasta Katowice oraz wybranych realizatorów. Czynnikiem zmniejszającym wykorzystanie środków były w szczególności:

- w przypadku szczepień ochronnych: brak zgody rodziców/opiekunów prawnych na szczepienie dziecka, wystąpienie przeciwwskazań medycznych do ich wykonania lub rezygnacja ze szczepienia,

- w przypadku programów skierowanych do dzieci: brak zgody rodziców na objęcie ich dzieci programem, absencja chorobowa, a w przypadku „Programu profilaktyki próchnicy dla dzieci miasta Katowice” - zły stan zdrowia jamy ustnej uniemożliwiający przeprowadzenie zabiegów profilaktycznych, tj. lakowania zębów „6” i „7”.

Łącznie z różnych możliwości oferowanych w ramach poszczególnych projektów skorzystało ok. 18 000 mieszkańców Katowic. Poszczególne możliwości uczestnictwa w badaniach i zajęciach profilaktycznych finansowanych przez miasto Katowice cieszyły się zasadniczo sporym zainteresowaniem, jednakże nadal wielu mieszkańcom Katowic brakuje odpowiedniej wiedzy o tym, jak odpowiednio dbać o swoje zdrowie. Potwierdza to konieczność dalszego podejmowania działań na rzecz profilaktyki i promocji zdrowia, które bezpośrednio wpływa na jakość naszego życia.

Tabela zamieszczona na następnej stronie zawiera zbiorcze zestawienie wydatkowanych środków finansowych na realizację poszczególnych programów i działań w 2018 roku w ramach „Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla miasta Katowice na lata 2014-2020”.

REALIZACJA „PROGRAMU PROFILAKTYKI I PROMOCJI ZDROWIA DLA MIASTA KATOWICE NA LATA 2014-2020” W 2018 ROKU		
L.p.	Nazwa działania	Wykonanie
I.	PROGRAMY PROFILAKTYCZNE REALIZOWANE WE WSPÓLPRACY Z PODMIOTAMI WYKONUJĄCYMI DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ (WYBRANYMI W OTWARTYM KONKURSIE OFERT):	934 168,54 zł
1.	Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych wśród dzieci do lat 5 z grup szczególnego narażenia w mieście Katowice	37 050,00 zł
2.	Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) w mieście Katowice	273 415,00 zł
3.	Profilaktyczna opieka nad uczniami.	214 823,00 zł
4.	Program profilaktyki próchnicy dla dzieci miasta Katowice	126 237,35 zł
5.	Program profilaktyki dla osób trzeciego i czwartego wieku – etap podstawowy	29 694,29 zł
6.	Program profilaktyki dla osób trzeciego i czwartego wieku – etap rehabilitacyjny	8 400,00 zł
7.	Program profilaktyki i edukacji przedporodowej „Szkoła Rodzenia”	5 222,40 zł
8.	Program profilaktyki zachorowań na grypę "Słoneczna Jesień"	239 326,50 zł
II.	PROJEKTY REALIZOWANE WE WSPÓLPRACY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI (W RAMACH „PROGRAMU WSPÓLPRACY MIASTA KATOWICE Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI NA ROK 2018”) W RAMACH ZADANIA: „PROWADZENIE DZIAŁAŃ Z ZAKRESU PROFILAKTYKI I PROMOCJI ZDROWIA MAJĄCYCH NA CELU UTRZYMANIE I POPRAWĘ ZDROWIA MIESZKAŃCÓW ORAZ ZWIĄZANEJ Z NIM JAKOŚCI ŻYCIA”:	146 000,00 zł
1.	„Zdrowy i aktywny senior”	52 000,00 zł
2.	„Działania prozdrowotne w ramach Uniwersytetu Trzeciego Wieku”	16 000,00 zł
3.	„Edukacja rówieśnicza”	4 500,00 zł
4.	„Zdrowy Przedszkolak”	6 000,00 zł
5.	„MASZ 5 MINUT? Uratuj ludzkie życie!”	6 500,00 zł
6.	„Realizacja monitoringu zdrowotnego dzieci w zakresie narażenia środowiskowego na ołów wraz z elementami profilaktyki i działaniami edukacyjnymi mającymi na celu przeciwdziałanie tym zagrożeniom w mieście Katowice w 2018 roku”	9 000,00 zł
7.	„Zwiększenie szans na sukces szkolny oraz społeczny sześciolatków. Badania przesiewowe pod kątem zaburzeń uwagi, czasu reakcji, impulsywności i nadpobudliwości u dzieci sześciolatków uczęszczających do przedszkoli miejskich w Katowicach. Wsparcie terapeutyczne dzieci ze zdiagnozowanymi zaburzeniami i poszerzenie wiedzy wychowawców przedszkolnych i rodziców w zakresie pracy z dzieckiem z zaburzeniami uwagi oraz nadpobudliwością”	22 000,00 zł
8.	„Kampania edukacyjna z zakresu profilaktyki chorób nowotworowych piersi i promocji zdrowia: DZIAŁAJ, BADAJ, ŻYJ!”	5 500,00 zł
9.	„Pogromcy Mitów – działalność informacyjna i edukacyjna w zakresie profilaktyki HIV/AIDS”	3 000,00 zł
10.	„Wsparcie w oświeceniu”	12 000,00 zł
11.	„Słoneczna Kraina dla zdrowia – edukacja zdrowotna dla dzieci, młodzieży, seniorów”	4 500,00 zł
12.	„Seniorzy, na zdrowie!”	5 000,00 zł
III.	PROJEKT PN. „OD PRZEDSZKOLA DO SENIORA” (W RAMACH DOTACJI DLA ŚLĄSKIEGO UNIWERSYTETU MEDYCZNEGO)	106 307,76 zł
IV.	DZIAŁANIE ZESPOŁU KONSULTANTÓW DS. PROFILAKTYKI I PROMOCJI ZDROWIA	10 000,00 zł
V.	DZIAŁANIA PROMOCYJNE I EDUKACYJNE Z ZAKRESU PROFILAKTYKI ZDROWOTNEJ	45 874,50 zł
VI.	KATOWICKIE DNI PROMOCJI ZDROWIA (W RAMACH DOTACJI DLA SPZLA „MOJA PRZYCHODNIA” W KATOWICACH)	34 320,00 zł
RAZEM:		1 276 670,80 zł
VII.	PROGRAM PROFILAKTYKI I WCZESNEGO WYKRYWANIA RAKA JELITA GRUBEGO – I EDYCJA	111 941,75 zł
VIII.	PROGRAM PROFILAKTYKI I WCZESNEGO WYKRYWANIA RAKA JELITA GRUBEGO – II EDYCJA	3 568,50 zł